

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvu naj se bla govolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Proračunski odsek poslanske zbornice in sodni tajniki.

Januarja meseca t. l. pretresaval je proračunski odsek poslanske zbornice nepovoljno stanje naših sodnih uradnikov, posebno zastali advancement sodnih tajnikov. Vsi člani brez razločka so soglašali, da ga je treba pospešiti osobito v okrožju nadsodišč praškega, moravsko-šlezkega in graškega, v katerih je advancement najslabši.

Referent Derschatta je res predlagal resolucijo, ki se je sprejela, naj vlada primerno število sodnih tajnikov v navedenih treh okrožjih postavi v VII. činovni razred. Poslanec Kramář je opomnil, da se vlada za golo resolucijo ne bo dosti brigala, in iz odgovora pravosodnega ministra v isti seji je bilo posneti, da je bila Kramářeva opomnja čisto umestna. Minister je namreč priznal, da treba zboljšati stanje sodnih tajnikov na Češkem, o nadsodiščih moravsko-šlezkem in graškem pa je kar molčal! Iz tega molčanja izhaja jasno, da hoče vlada žrtvovati nekaj tisoč onim, ki jo najbolj pritiskajo, da se pa, kakor navadno, ubrani vsem zahtevam, ki ne bodo dosti silne.

Treba nam je torej informacije, je li omenjeno stanje v graškem nadsodišču, katero se nas vitalno tiče, res boljše, nego li v praškem ali celo moravsko-šlezkem. Konkretalni statusi za sodne uradnike teh treh višjesodnih okrožij za l. 1901. in spremembe do danes kažejo nam ravno na sprotno.

V obče je istina, da je, kakor v vseh, še posebno v teh okrožjih napredovanje sodnih tajnikov sila zastalo nasproti onemu okrajnim sodnikom, ki imajo v zakonu leta 1894. zagotovilo za hitrejši advancement v VII. činovni razred. Vseled tega je pri ravno v teh treh nadsodiščih opaziti, da večina sodnih tajnikov kompetuje od zbornih sodišč k okrajnim sodiščem, kjer pridejo takoj v VII. činovni razred, na kateri bi sicer čakali še leta in leta. L. 1891. bilo je imenovanih za svetovalce v praškem nadsodišču 13 tajnikov, in sicer 8 le, ker so bili šli k okrajnim sodiščem; v moravsko-šlezkem nadsodišču 2, in sicer 1 le, ker je šel poprej k okrajnemu sodišču; v graškem nadsodišču 2, in sicer oba, ker sta bila šla k okrajnemu sodišču.

Pisalo se je že večkrat, da to premeščenje nikakor ni v korist sodnemu poslovanju, pač pa je navadno le v znatno gmotno škodo za premeščence in dotedanje okrajne sodnike, katerim se s tem zapreči hitrejši prehod v VII. čin. razred, zaježeni jim po zakonu l. 1894.

Resnično je dalje, da je v nadsodišču praškem sodnih uradnikov VII. reda, ki imajo nad 20 službenih let, več nego li drugodi. Do 1. marca t. l. bo imelo nad 20 službenih let: v praškem nadsodišču, 28 okrajnih sodnikov in 100 sodnih tajnikov, v graškem nadsodišču 11 okrajnih sodnikov in 17 sodnih tajnikov in v moravsko-šlezkem nadsodišču 19 sodnih tajnikov. Le-ti uradniki imajo v praškem nadsodišču poprek do 2 službeni leti več, nego drugodi. Vzrok tej okolnosti pa ni nova organizacija l. 1897., temuč slabe razmere pred njo, vseled katerih so sama avskultantstva leta znašala po 8 let in več.

To je nepobitno posneti iz tega, da so od vseh tistih 128 okrajnih sodnikov in

sodnih tajnikov, ki imajo nad 20 let službe, iz dobe pred reorganizacijo l. 1897. samo 4 sodni tajniki, prav tako kakor tudi 4 v graškem nadsodišču, dočim v nadsodišču moravsko-šlezkem ni nobenega sodnega uradnika VIII. čin. razreda iz prejšnje dobe in torej tu še nobeden nima petletnice.

Iz konkretnih statusov pa je dalje razvidno, da je advancement pod nadsodiščem graškim slabši sedaj in da ostane slabši tudi v prihodnje, ako ostane sedanja sistemizacija. L. 1901. je namreč avanciralo sodnih konceptnih uradnikov iz VIII. razreda v VII. čin. razred:

v nadsod. praškem	19 od 237 okroglo 8%
v » mor.-šlezkem	4 » 119 » 33%
v » graškem	3 » 96 » 3%

Opomniti še velja, da so dotični novi svetovalci v praškem in moravsko-šlezkem nadsodišču prišli vsi v VIII. razred šele l. 1897., v graškem pa jeden že poprej, ter da so imeli službenih let v nadsodišču praškem 24—23 let, v graškem 24—20, v moravsko-šlezkem pa 20—19 let. Zato tudi advancement sodnih pristavov v praškem nadsodišču ni slabši, kakor je v graškem; l. 1901. prišli so v obeh v VIII. razred s 14. in 15. službenimi leti, v mor.-šlezkem pa že z 9. in 10. službenimi leti. V obče velja isto glede imenovanja avskultantov za sodne pristave.

Za bodočnost se da o tem napredovanju sklepati z največjo gotovostjo iz službenih let deželosodnih svetovalcev (VII. čin. razred), kajti njih odpad je gotov napredek sodnih uradnikov VIII. čin. razreda in s tem tudi naslednjih činovnih razredov.

Dne 1. marca t. l. bo imelo čez 30 službenih let svetovalcev:

v nadsod. praškem	111 od 337 okroglo 33%
v » mor.-šlez.	31 » 171 » 17%
v » graškem	19 » 144 » 13%

— To odstotno razmerje je gotovo merilo, po katerem se bo prihodnjih 10 let vršil advancement sodnih uradnikov VIII. čin. razreda in naslednjih nižjih razredov, ako ostane sedanje neugodno in neopravičeno sistemizovanje. Po tem obstoječem sistemizovanju pa mora torej biti advancement v graškem nadsodišču za 20% slabši, nego li v praškem!

Teh neovrženih statističnih podatkov pa ne navajamo morda zato, da bi ovrgli upravičene zahteve odločilnih faktorjev iz Češkega, Morave in Šlezije, nego zato, da nepobitno dokažemo, kako napredovanje istih sodnih uradnikov v graškem nadsodišču ni boljše, nego li v imenovanih kronovinah — kar bi bilo sklepati na površni pogled radi službenih let najstarejših tajnikov — temuč da je napredovanje pri nas v mnogih ozirih še slabše.

Krivično bi torej bilo za sedanost in bodočnost, ako bi se sicer poravnal označeni nedostatek v praškem in moravsko-šlezkem, ne pa tudi v graškem nadsodišču. Postopati je v istih treh nadsodiščih popolnem jednako: dokler se advancement sodnih tajnikov in drugih sodnih uradnikov sploh ne uredi, kakor se je že predlagalo, naj se v istih nadsodiščih imenuje »ad personam« za deželosodne svetovalce jednak odstotni del sodnih tajnikov ponjih sedanjem činovnem redu, če imajo že pravico glasovanja (votum). — S tem bo raznim malim zbornim sodiščem tudi znatno pomagano pri sestavi senatov

v zmislu §a 32. zak. o sodni organizaciji z dne 27. novembra 1896, št. 217 drž. zak., tako, da zaradi pomankanja svetovalcev ne bo treba prelagati drugih razprav, kar se je že dogodilo.

Sličnemu stanju državnopravdnških namestnikov bo lahko pomoči, ker je njih število majhno in ker se je nekaterih justično ministrstvo že spomnilo ob zadnjem sistemizovanju.

Naloga državnega zbora je torej, da vladi ne stavi samo pohlevne resolucije, nego da jej to imenovanje naloži in določi v proračunih potreben znesek, ki po svoji neznatnosti pač ne bo v nobenem razmerju s krivico, v kateri se sedaj nahajajo rečeni sodni uradniki nasproti državnim konceptnim uradnikom drugih strank, in tudi v še manjšem razmerju z odgovornostjo, katero tem uradnikom nalaga poslovanje o najdražjih državljskih pravicah. Poslanci iz Češkega so doslej storili svojo dolžnost in kakor je bilo čitati v njih listih, se jim je zagotovilo, da se pomakne 50 sodnih tajnikov »ad personam« v VII. čin. razred. Upamo, da ta obljuba je izvirala iz prepričanja o pravi potrebi, ki pa obstoji tudi pri nas, kakor smo ravno dokazali.

Tega dejstva ne morejo prezreti poslanci vzhodnih planinskih kronovin, — informacijo smo jim podali zadostno!

V Ljubljani, 6. marca. Državni zbor.

Pred včerajšnjo sejo je med drugimi interpelanti nastopil tudi posl. Lemisch v zadevi nekih čudnih manipulacij pri alpski montanski družbi. — K dnevnemu redu je dobil besedo ministrski predsednik dr. Körber ter branil upravne oblasti in njih uradnike proti obtožbam radikalnih poslancev. V isti zadevi pa se je oglasil pozneje tudi posl. baron Morsey, kar je vzbudilo pri nemških nacionalcih in socialnih demokratih hrupno ugovarjanje. — Pri glasovanju se še sprejmejo vse točke podrobnega proračuna, ki so bile v razpravi. Potem se vzamejo v razpravo naslednje postavke: »stroški statistike o neizgadah«, »državna stavbena služba«, »stroški državnega zakonika«, »javna varnost«, »nove stavbe v politični upravi«. — Posl. Procházka govori o razmerah dunajske policije, o posameznih uradnikih in slugah v državni službi ter se izreče proti prednostim, ki se dajajo certificiranim podčastnikom. Končno govori skoraj dve uri poslanec Fresl v češkem jeziku, na kar se razprava pretrga. — V današnji seji pride kot druga točka dnevnega reda na vrsto poročilo odseka o izjemnih naredbah v Trstu.

Proti katoliškemu reformatorju.

Dunajski profesor hogoslovja Ehrhart je spisal nedavno knjigo »Der Katholicismus und das 20. Jahrhundert«, v kateri je povedal jezuitom več bridkih resnic ter dejal, da je človek lahko dober katolik, četudi vsega ne verjame, kar so si izmislili jezuiti. Pisal je tudi, da srednji vek s svojo inkvizicijo in s sežiganjem krivovercev ter copernic ni najlepša doba katoliške cerkve, in da katolikom dandanes ni treba posnemati srednjeveških cerkvenih običajev in navad, da jim ni treba verovati srednjeveško-katoliških modrostij, ter da se mora katoliško bogoslovje naslanjati na napredek, na moderno znanstvo itd. Skratka: prof.

Ehrhart je resnicoljuben človek, ki duševne zaostalosti jezuitov in odrevenosti katoliških »resnic« ne more odobravati. Ehrhart bi — kakor Scheel — okostenele dogme združil rad s moderno napredno vedo. Vzlic temu je Ehrhart globoko veren mož, ki nikjer ne taji dokazanih resnic. Ker pa je reformator ter kot tak nasprotnik jezuitov, so mu jezuitje napovedali boj. »Vaterland« ga napada z vso jezuitsko besnostjo, te dni pa so ga na svečanostni skupščini Mihaelove družbe razni govorniki ljuto napadali kot častihlepneža, ki nima nikake ljubezni do cerkve. Ehrhart je danes še vseučiliški profesor na Dunaju ter uživa velik ugled med učenjaki. Ali kako dolgo še? Jezuitje imajo v Rimu največji vpliv. Rovanja ne bo konec, in moderni reformator katoliški se bo moral ali ponižno »podvreči« ali pa se izreče nad njim anatema! Napredka, modernosti in resnice jezuitje v katoliški cerkvi ne trpe. Saj vedo, da bi bilo s tem njih moči in vpliva konec. Zato boj za mrak in okostenelost!

Vojna v Južni Afriki.

Angleži in Buri zagotavljajo hkratu, da je njih sedanji položaj ugoden in nadepolen. Angleži dvigajo v nebesa svoj zadnji, zares dokaj veliki uspeh, katerega pa so mogli doseči le s tem, da je zbral Kitchener vse proste čete, t. j. nič manje kot 33 kolon — v četerokotu Frankfurt, Bothov prelaz, meja Natala, prelaz Van Reenen, Harrysmith in reka Wilge, v četerokotu, ki meri na vshodu in zahodu okoli 50 milj. Ker so se torej zbrale skoraj vse čete v tem četerokotu, so bili drugi okraji malone brez angleškega vojaštva. Zato pa so bili tudi Angleži tepeni pri Kleerkdorp. Dasi so ujeli, ranili in pobili Angleži na tem malem prostoru 6 do 8 sto Burov, je vendarle Dewet z večino svoje vojske ušel. Sploh pa morajo imeti Buri še izdatno več bojnikov kot poročajo Angleži. Vojaški angleški listi trdijo, da imajo Buri še 18.000 mož, da se je torej število bojevalcev povečalo; »Daily Telegraph« pa je dobil iz Bruslja poročilo, da je Burov pod puško še 23.000. Med temi jih je 8000 v Transvaalu, 4000 v Oranju, 11.000 pa v Natalu in v Kaplandiji. Iz Londona javljajo, da v Johannesburgu še vedno dvomijo, kakšen bo uspeh in konec vojne. Ondotni Buri in burski prijatelji so polni upanja na končno zmago. Tudi vojaštvo meni, da vojne še dolgo ne bo konec. Vsaj 3 mesece bo vojna še trajala, pravijo Angleži. Kitchener poroča, da je bilo v minoletem tednu 69 Burov ubitih, 15 ranjenih, 903 ujeti in 105 se jih je udalo. 1092 Burov bi bilo torej v enem tednu manj. Kekevich in Greenfell preganjata Delareya, ki ima več čet. Methuen je odšel iz Vryburga proti Lichtenbergu, da prehití Bure.

Najnovejše politične vesti.

Volitve v bolgarsko sobranje so prinesle vendar zmago vladi, ki bo imela 30 glasov večine, ker se ji bodo pridružili Stambulovci, agrarci in manjše frakcije. — Sestanek treh vladarjev? Nekateri francoski listi poročajo, da se snidejo v San Remu avstrijski cesar in italijanski ter angleški kralj. — Avstrijskega poslaniškega atašeja v Carigradu O. Franza so te dni napadli turški vojniki ter ga zasramovali. Glavnega napadalca se je ubranil le s tem, da ga je z močnim udarcem po glavi omamil.

— Francoskega predsednika Loubeta je povabil ruski car za lastno nočnim pismom na obisk v Rusijo. — Zaradi podaljšanja Bagdadske železnice se vrše baje pogajanja med Nemčijo in Anglijo. — Sladkorna konvencija se je sinoči podpisala. — osemurni delavnik v angleških rudnikih ni dovolila spodnja zbornica.

Dopisi.

Iz Idrije. (Naši uradni prostori.) Zvest obljubi, da se zopet oglasi k temu vprašanju, ko se izve odgovor finančnega ravnateljstva v Ljubljani na ponudbo gosp. Turka, hočem v kratkem označiti postopanje finančne uprave. Odgovor, zanikalen seveda, nam da v resnici lahko povod, da z ostrimi besedami krikujemo tako postopanje. Z ozirom na znani »sparsystem« finančne uprave skoraj ni bilo pričakovati drugega, kakor odklonitev ponudbe g. Turka za najem prostorov v njegovi hiši sredi mesta. Sedaj sta sodnija in davčni urad brezplačno nastanjena v gradu rudniškega erarja, in oblast finančna je skoraj gotovo le iz tega vzroka ponudbo odklonila. Kako pa je mogla to storiti finančna direkcija vzpričo znanih kričečih razmer sedanje nastanitve, je pa tudi z ozirom na »sparsystem« neumevno. Videl je prostore sam g. finančni ravnatelj in se lahko osebno prepričal o nujni potrebi takojšnje premitve. Prostore davčnega urada pregledal je tudi pol. inženir iz Postojne. Kakšno strokovno poročilo je ta gospod oddal na višje mesto, nam sicer ni znano, a da je bil objektiv, moral je izjaviti, da sta sedanja dva prostora za urad absolutno nerabna in nedostojna. Po našem mnenju pa pravzaprav stavbeni strokovnjak ni imel tu besede, saj za one »flicke« ki se hranijo pri davčnem uradu, je tudi podzemeljska klet dobra in še bolj varna, ampak govoriti bi imel v prvi vrsti odločilno besedo sanitetni organ. Le izjava tega mora biti merodajna v tem vprašanju, ona mora veljati za odločilno. Zahtevamo torej, da se te prostore ukaže pregledati po okrajnem zdravniku, ki pa ne sme imeti že vnaprej direktive od kake strani. Vemo, da so prostori zdravju skrajno škodljivi in delati se mora na to, da se premestijo. Kaj ni državi na zdravju svojih uslužbencev prav nič ležeče, da jih pusti delati v temnih, zdravju škodljivih prostorih, samo da si prihrani na leto morebitnih 600 K najemnine, več bi gotovo ne zahteval g. Turk?! In ako so oblasti proti nam brezobzirne, bodimo tudi mi napram njim. Kdo nas more siliti, da hodimo plačevati davke v nezdrave prostore, kjer mora človeku slabo priti od različnih ne lepo dišečih vonjav, in niti vvesti se ne more, dasi je treba večkrat dalj časa čakati, ker premalo uradnikov ne more izvršiti tako hitro obilega dela? Ali se more zahtevati od davčnih izvedencev, da sedijo po več ur v kakor ledenica mrzlem prostoru in vdihajo v se neprijeten duh po starih aktih. Zemljemere sprejemlje stranke pri zemljiško-knjižnem uradu, ker ni pri davčnem uradu dovelj prostora! In se hoče li pogledati v volilni imenik trgovske zbornice, kar se godi ravno v sedanjem času, kam naj se človek vsede, kje naj piše, ako si želi napraviti izpisek iz istega? Drugič naj blagovoli sl. trgovska zbornica razpoložiti imenik kje drugje, da bo lahko dostopen! Ravno tako je, ako hoče davkoplačevalec pogledati v zemljiški kataster! Vprašamo slavno finančno ravnateljstvo, ali ne vidi nič teh velikih nedostatkov, ali noče skrbeti prav nič za udobnost davkoplačevalcev in uradnikov? Ali noče še napraviti konec upravičenim pritožbam? Radovedni smo, kaj namerava napraviti sedaj? Odklonila je prostore, kateri jedini so v Idriji na razpolago in primerni za nastanitev davčnega urada. Bode li morda zidala država uradno poslopje? Primorana bode! Občina ima drugih skrbi nad glavo, bogatega zasebnika, ki bi imel veselje zidati uradno poslopje, pa v Idriji ni. Bilo bi pa tudi prav, da država zida v Idriji uradno poslopje. Ako to stori v krajih, ki niti z daleka ne prinašajo toliko dobička državi, ko Idrija, mora tudi v našem mestu, kjer je v to najnujnejša potreba. Zidati se bode moralo poslopje, v katerem bodo lahko nastanjeni: sodnija, davčni urad, pošta in notarijat, kajti vsi ti uradi imajo

sedaj prav slabe prostore. Prosimo še enkrat našega drž. poslanca gospoda dr. Ferjančiča, da stori v tem oziru potrebne korake tako pri finančnem, kakor tudi pri ministrstvu, pri prvem pa naj še primerno osvetli postopanje kranjske finančne uprave.

Iz Postojne. Kakor znano, loči se od našega trga okrajni glavar g. Viljem vitez Laschan. V znak priznanja in hvaležnosti, katero si je s svojim koncilijantnim vedenjem, s svojim stremljenjem za blagor celega okraja pridobil, pripravili so mu njegovi prijatelji in čestilci dne 24. m. m. odhodnico, ki je bila izraz resničnega spoštovanja. V hotelu »pri ogrski kroni« se nas je zbralo nad sto mož vseh slojev in stanov. Slavnostne sobane so bile okižene in razsvetljene. Govorov ni bilo malo, menda sedem; a tenor vseh je bil isti: mi te spoštujemo, mi obžalujemo, da greš od nas. Ko so bili govori končani, dvignil se je g. glavar, da se govornikom in navzočim zahvali z iskrenimi besedami, ki so pričale, da je bil rad med nami in da se je tukaj čutil zadovoljnega. Ta večer ostane udeležencem kakor gotovo tudi g. glavarju v trajnem spominu.

Izpred sodišča.

„Misijon košta.“ V tem znamenji vršila se je danes pred c. kr. deželnim kot vsklitnim sodiščem vsklitna razprava na obtožbo gosp. župnika Jožefa Preša proti g. županu Antonu Pogačniku iz Podnarta (obč. Ovsišče) radi razžaljenja časti. Pred vsem nekaj splošnega, ker bode to zanimalo ne le ovsiške farmane, nego tudi ves ostali brumni svet. Napovedan je bil in vršil se misijon v fari ovsiški. In če. oo. misijonarji so raz leco pridigali — to je g. župnik Preša sam pripoznal — da misijon ne bode nič veljal, niti farmanov, niti cerkve. Po končanem misijonu so pa če. oo. misijonarji vendar le rekli, da je navada in običaj, da se jim nekaj da, ker so se potrudili na misijon. Upošteva se to sklicevanje na obstoječo dobro navado, dal je g. župnik Preša če. oo. misijonarjem 80 K rondenarja in sicer iz cerkvenega premoženja. Naj se teh 80 K imenuje plačilo, nagrada ali darilo, ali kakorkoli si bode, to nam je vse jedno. Res pa je, da so če. oo. misijonarji prejeli 80 K — cerkvenega denarja za svoj misijon in, naj se stvar suče in obrača, kakor se hoče, vendarle je pa zopet res in sicer vkljub pridigi, da misijon niti farmanov, niti cerkve ne bode nič stal, da — misijon košta! Iz te resnične in podučne dogodbice izcimila se je kazenska pravda g. župnika proti g. županu. Nekoč prišel je g. župan k g. župniku. Bil je toli previden, da je vzel saboj jednega moža za pričo. (Morda ga je k tej previdnosti napotila novomeška pravda gosp. Stazinskega. Opomba uredn.) G. župnik Preša je župana g. Pogačnika takoj prijel, da je preveč liberalen i. t. d. Ko mu župan odgovori, da se ni prišel v farovž kregat in, ko je g. župnik le v tem žanru nadaljeval, je napel g. župan druge strune rekoč, da bi on tudi gospodu župniku lahko marsikaj povedal, tako n. pr. o nekem denarju, ki ga je neka Baloh iz Žirovnice volila za oltar Matere božje, koji denar je pa g. župnik izdal za misijon, kar seveda nikakor ne more biti pravilno. Beseda je dala besedo in končni efekt je bil ta, da je g. župnik tožil radi ravnokar omenjenega očitjanja nepravilnosti porabe Balohinega denarja za misijon, radi tega, ker se mu je baje očitalo, da ne dela za kmetovo korist, nego za svoj žep, radi tega, ker se je napravila prispejoda, da se vidi njegovo postopanje tako, kakor da bi večji pes manjšega stresal in še radi neke že zastarane besede. Prispejoda o večjem in manjšem psu ima zgodovinsko podlago. Pod župniščem pelje sila strma pot, kjer živina zelo trpi. Občani so sklenili pot preložiti in bi za to potrebovali nekaj farovškega sveta. Čenilci so ta svet čenili po enotnih merah na 25 kr., deputacija občanov pa je celo 30 kr. ali 60 vin. ponujala. Toda g. župnik je deputacijo zavrnil na kratko, češ, jaz sveta ne dam, če je Vaša živina dosedaj trpela, naj pa še vnaprej. In pri tej priliki je nekdo zaklical: »če je pa tako, potem je pa kmet pes!« Na te besede se je pa oslanjala županova zgoraj pomnana primera. No g. župnik je vzlic nedostanju žaljivega namena in pomanjkanju kaznivosti čina tožil, zato je pa tudi dobil — zadoščenje.

Vsklicno sodišče je namreč g. župana Antona Pogačnika na celi črti oprstilo ter pri tem povdarjalo, da se tu ne gre za kazniv čin, ampak za kritiko, ki je dovoljena in umešna. Kajti, če je očital župan, da je oltarni denar porabil župnik za sv. misijon, mu s tem ni očital nič nepoštenega, osobito raz stališče g. župnika ne, pač pa mu je očital nepravilnost, v kar je bil opravičen, kar pa ne more biti kaznjivo očitjanje. Sploh pa v celem postopanju županovem ni najti takozvan »animus iniuriandi«, ampak le do-

voljena kritika, ki se je deloma celo v prispodobi izvršila in pri kateri navzoči ljudje sami niso mislili, da bi se bila izrekla žaljiva beseda. G. župnik je torej s svojo obtožbo popolnoma propadel in bo imel trpeti vse stroške tega kazenskopravnega postopanja. Zastopal ga je g. dr. Janko Brejc.

Včeraj je obravnavalo porotno sodišče pod predsedstvom g. deželnosodnega podpredsednika Pajka o znanem uboju; zagovornik je bil g. dr. Krisper.

Uboj na Posavju. Na obtožni klopi sedi l. 1864. rojeni Janez Mihelič iz Šmartna, ki je že 5 krat predkaznovan. Tožen je, da je v noči od 17. na 18. avgusta m. l. udaril Franceta Zajca z motiko po glavi ter istega s tem tako težko ranil, da je poškodovan 20. i. m. umrl. Cela afera, koje konec je tako žalosten, izvira iz starega sovraštva med fanti iz Šmartna in iz Hraštaja. Znano je, da se fantini iz sosednih kmetijskih vasij navadno sovražijo, da se semtertja tudi pretepajo in sodišča imajo s temi pretepi prav veliko opraviti. Tako navadno fantovsko sovraštvo je tudi vzrok uboja, o katerem je včeraj porotno sodišče obravnavalo. V omenjeni noči so pili fantje v Dolničarjevi krčmi po domače »pri Tinčku«. Pri jedni mizi so sedeli toženec in njegovi tovariši, pri drugi pa ubiti Zajc z nekaterimi drugimi fanti, ki so pa prišli vsi šele ob 1/2, 2 uri ponoči v krčmo. Prišlo je do preprija in naposled do prvega pretepa, kateri je končal s tem, da so jednomu fantu izbili zob. Šele potem se je pričela prav vojna, ko so Zajc France in tovariši zapustili krčmo. Toženec je šel — po obtožnici — za Zajcem, proti kateremu ima že dlje časa neko tiho jezo. Že popreje, ko so prišli hraški fantje v gostilno, je eden dejal: »Fantje, pri štirni je pa rišenga, če jo bomo kaj nucali.« Od te »rišenge« si je menda vzel toženec motiko, s katero je udaril Zajca tako po glavi, da se je v črepino globoko zasadila in se zakrivila, ko je potegnil nesrečnega Zajca proti sebi. Na tleh ležečega je potem res bestialčno zbijal z motiko po glavi, po čeljustih in po hrbtu. Drugi dan je našel neki 7 letni fantič kri in zobe ranjenega na lici mesta. Toženec pa se je bahal med fanti, češ »fejst sem ga«; pristavil pa je: »Pa ni treba baba biti in nikomur povedati.« Tudi v preiskovalnem zaporu se je večkrat izdal. Skopal je namreč luknjo iz svojo celice v sosedno celico in se pogovarjal z drugimi zaprtimi. — Toženec taji, da bi bil on kriv. Vsaki priči, katera izreka proti njemu, pravi v obraz: »Ti se lažeš!« — Priče pa večinoma obtežljivo izpovedajo. Neka priča, ki je bil s tožencem istočasno v zaporu, pravi, da so napravili luknjo v steno »za cigarete skozi davati«. Zdravniški ogled mrljica je izkazal dvoje velikih, absolutno smrtonosnih ran na črepinji; poleg tega je zgoranja čeljust popolnoma razbita, spodnja presekana in v hrbtu ostra rana. Na sodni mizi ležeh corpora delicti, zgornji del črepine ubitega in motika ter vile. Nesrečna mati ubitega, ki je prihitela kot priča, joka neprenehoma pri obravnavi; žena je stara in njen ubiti sin bi jo imel preživljati. — Po dolgi razpravi so pa porotniki odgovarjali na vprašanje vsled pomanjkanja dokazov z »Ne!« in — sodni dvor je toženca Miheliča popolnoma oprostil.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 6. marca.

— Blagoslovljeni liberalci. Iz zadnje seje občinskega sveta je znano, da je Ljubljana z vsemi svojimi liberalci postala deležna — papeževnega blagoslova. Na čestitko ljubljanskega mesta povodoma papeževnega jubileja je došla od kardinala Rampole naslednja brzojavka: G. Ivanu Hribarju, županu ljubljanskemu. Tebe, starašinstvo in ljudstvo ljubljansko sveti oče zahvaljuje za udano čestitko in iz srca blagoslavlja. — M. kardinal Rampolla. — Papež je torej blagoslovil in še iz srca blagoslovil, liberalnega župana, liberalne obč. svetnike, čeprav so ti tožili dr. Lampeta, in vse ljubljansko ljudstvo, ki je v ogromni svoji večini liberalnega mišljenja. Za nas liberalce je papežev blagoslov pravo tolažilo, v očigled krivicam, ki se nam gode od duhovniške strani. Škof nas v vsakem pastirskem listu posebej preklinja — papež pa nas blagoslavlja; z vseh prižnic in spovednic se hujska proti nam — papež pa nas blagoslavlja; v vseh mogočih varijacijah se oznanja, da smo brezverci, da smo odpadniki od cerkve in sovražniki Kristusovi — papež pa nas iz srca blagoslavlja. In ker je papež nezmotljiv, škof in njegovi duhovniki pa so zmotljivi, je čisto gotovo, da smo ljubljanski liberalci papežev blagoslov tudi zaslužili, da smo papeževnega blagoslova tudi

vredni. V očigled omenjenim krivicam je to krasno zadoščenje.

— Rantova zadeva. »Slovenca« silno togoti, kako da mi vemo, kaj je z dobrovskim Rantom in njegovo grajo. Da pobožni list ne bo primoran kar na slepo dolžiti in sumničati dr. Tavčarja, o katerem bi pač že lahko vedel, da nima navade, se skrivati, mu hočemo pokazati pot, ki vodi do našega vira. Izve naj, kje in kateri gospodje službujejo v šolski stroki so meseca februarja govorili o nerednostih na ljudskih šolah in o dobrovškem Rantu ter o njegovi graji, in lahko bo uganil, od kod izvira naša informacija. Ako hoče stvar zasledovati, naj nikar ne pozabi vprašati profesorja Kržičarja.

— Iz uradniških krogov se nam piše: Istina je, da je draginja stanovanj postala neznosna. Priznati se pa mora tudi, da so se tudi vsa živila in druge potrebščine podražile in se še podražujejo. Zagotavljalo se nas je že mnogokrat, da se na Dunaju, v Gradcu ali Trstu ceneje stanuje in tudi sploh ceneje živi kakor v Ljubljani. Stanovanja s tremi sobami se že težko dobe pod 700 K; poznamo pa stranke, ki plačujejo velike svote za taka stanovanja. Kako naj tedaj uradnik plačuje s svojo aktivitetno doklado, stanu primerno stanovanje? Za tako nizko svoto, kakor je odmerjena aktivitetna doklada za Ljubljano, se sploh primerno stanovanje ne dobi. Drugače je pri uradnikih ces. kr. državnih železnic, ki imajo 80% dunajske aktivitetne doklade, in še boljše skrbjeno je v tem oziru za vojaštvo. Zakaj ta razlika pod istim gospodarjem? Vladi, ki je v potresni dobi opetovano pokazala svoje blagohotno srce za uradnika, bi bilo ljubljansko uradništvo prav hvaležno, če bi izposlovala na višjem mestu utemeljeno izdatno zvišanje aktivitetne doklade za Ljubljano.

— Repertoire slovenskega gledališča. Jutri, v petek se ponovi prekrasna, sijajno opremljena in izvrstno nastudirana Rossinijeva opera v 4 dejanjih »Viljem Tell«, ki je pri premijeri dosegla največji umetniški uspeh. V torek pride na vrsto Finžgarjeva narodna igra s petjem »Divji lovec«. Glavno ulogo igra g. Deyl.

— Poljudno znanstveno predavanje, katero prirede društva »Slovenska Matica«, »Zdravniško društvo« in »Pravnik« bode v nedeljo, dne 9. t. m. Predaval bode sekundarij deželne bolnice g. dr. Zajec: »O jetiki«.

— Bolniška blagajna v Kranju. Minoli petek in soboto vladalo je v Kranju živahno življenje. Vse se je pripravljalo na volitev v okrajno bolniško blagajno, ki se je imela vršiti v nedeljo. Kranjski klerikalci, ali kakor se radi imenujejo »malkontenti«, so dobro vedeli, da ne morejo zmagati z delodajalci in še manj z delavci. Zato so zadnja dva dneva začeli priglaševati na stotine delavcev, da bi si tako priborili 33 delavskih odposlancev. Plačani agitatorji so po mestu in po deželi lovili delavce in jim obljubovali plače po 3 krone in še več na dan. Že v petek zjutraj se je zbralo kakih 100 delavcev v Pavšlarjevem kamnolomu ob Kokri. Ker so vedeli, da se ne gre za resno delo, ker jih ni nihče priganjal in tudi ni bilo na razpolago potrebnega orodja, so vganjali šale. Po kakih 5 ali 6 je »radi lepšega« premetavalo kamenje in sneg, semintje so tudi navrtali kako skalico in so za »špas« malo streljali, večinoma pa so se razšli po šnopsarijah ali pa so odšli kar domov. Prava gonja je nastala v soboto zjutraj. Delavci so prihajali kar trumoma v mesto. Gospod Tomaž Pavšlar je letal kar s polo okoli in zapisaval delavce »po tri krone«. Prevzel je ulogo priganjača, pa polirja Žebreta, ki je potem delavce prijavil blagajni. Tudi o Koblarju se govori, da ni mogel zdržati v farovžu. Število najetih delavcev in kmetov je narasčalo vedno bolj. Vmes je bilo videti mnogo čudnih postav, zabuhlih obrazov, prave pravcate barabe, katerim bi bil tepelj največja zabava. Gugali so se vinjeni po cestah, onesnaževali so kote, upili so kakor divjaki in se stekli na treh krajih do krvavega. Mnogo jih je preobladal sladki »jeruš« in obležali so nezavestni na ulici. Drugi so jo popihali domov, češ, saj nismo najeti za delo, ampak za — volitve! Liberalni delodajalci niso nikakor

hoteli prepustiti blagajne izvestnim elementom in zato so se tudi jeli brigati za delavce. Agitatorji so prežali ob cestah, ki vodijo v mesto in so najemali delavce. »Pavšlarjeve fabrike so se že začele zidati! Kdor je za fabrike, naj gre z nami!« so upili Pavšlarjevi priganjači. Meščanstvo je s strahom pričakovalo prihodnjega dne. Vsakdo je bil prepričan, da bo prišlo do krvavih izgrediv. K volitvi bi bilo prišlo nad 1000 delavcev! Vsekakor bi bila prodra stranka, ki sedaj načeljuje blagajni, za najmanj 100 glasov. A bilo je le sedem žandarmov in dva policaja na razpolago. Velike in nahujskane množice ne bi bilo mogoče krotiti. Pri volitvi bi bila vsaka kontrola izključena. Pred vsem je pa hotelo načelnštvo varovati koristi blagajne in ne pripustiti, da bi samo za volitev najeti delavci odločevali o usodi blagajne. Zato je načelnštvo v soboto popoldne odgodilo volitev na nedoločen čas in sklenilo tem, le za volitev najetim delavcem ne priznati članstva. Ako bi jim priznalo to pravico, potem bi imeli glasom pravil, če tudi že odglašeni, še skozi šest tednov pravico do bolnišnice in v enem mesecu bi lahko izginil prihranjeni denar kakor kafra. Trezno misleče meščanstvo se je oddahnilo, a kakor bomba je padel ta po lepakih razglašeni sklep med kranjske malkontente. Bledi so taval po mestu. V nedeljo zjutraj so se pritožili na deželno vladu in ministrskega predsednika. Bog zna, če je radi tega kaj manj dišalo g. Körberju kosilo? Nič kaj prijetno ni moglo biti malkontentom pri srcu, ko je na stotine delavcev prišlo v nedeljo po plačilo. Žebre je izplačeval s Pavšlarjevim denarjem (?) in Pavšlar je razburjen nadzoroval izplačevanje. Kakor se kaže, je zmanjkalo denarja, in mesto po tri krone, kakor je bilo pogodeno, nekateri niso dobili niti po eno. Trgala sta »zasluženo« plačilo, »ker se niso vršile volitve«. Delavci so kleli in se pridruževali. Žandarji so obvarovali Pavšlarja hujše nesreče. Stati ga je morala ta brezuspešna komedija vendar že par tisoč kron. Ali se mu ne zdi, da bi ta denar mogel porabiti za kaj drugega mnogo boljše? Bolniška blagajna je popolnem nepolitičen zavod, in v uzornem redu, a vendar so jo hoteli malkontenti in ž njimi združeni jako dvomljivi elementi dobiti v svoje roke. To je jako značilno za kranjske, res skrajno žalostne in napete socialne razmere. Seme, katero so nekateri zasejali iz samega osebnega sovraštva, začelo je bujno kaliti. Toda preveč napeta struna kajrada počí. Zdi se nam, da plačilni dan ni več daleč.

— **Čudne razmere.** Piše se nam: Dne 4. t. m. zvečer, ko smo se z večernim poštnim vlakom peljali od Trsta proti Ljubljani, je bilo na postaji v Logatcu kakih 30 drvarjev, namenjenih proti Koroski, katerih se ni vsprejelo na vlak, ker — ni bilo prostora! Dotični so burno protestirali, a nič ni pomagalo. Morali so ostati na mestu in gledati, kako je pred njihovimi očmi odpihal vlak, da si so vsi bili že vožnjo plačali.

— **Tečaj za gornike in vinogradnike na Grmu pri Novem Mestu.** Vsled sklepa deželnega zbora v IV. seji preteklega leta priredi vodstvo grmske šole letos prvi tečaj za gornike in vinogradnike. V tem tečaju, ki se prične 9. marca zjutraj ter se bode končal 15. marca, se bodo gorniki in vinogradniki (torej odrasli ljudje) praktično poučevali v vseh spomladanjih delih novega vinogradništva. V mesecu juniju bode za iste udeležence drug, osemneden tečaj za polletna dela. Tisti gorniki in vinogradniki, ki se žele tega tečaja udeležiti, naj se takoj zglase ustno ali pa pismeno pri podpisnem vodstvu. Revnejši udeleženci tečaja dobodo primerno denarno podporo za potovanje in za čas bivanja na Grmu.

— **Usad se je udril** na Gorenjovas, in sicer blizu ondotne orožniške kaserne ter je povzročil 2400 K škode.

— **„Zaveza miroljubnih katoliških učiteljev“**, tako je krstil klerikalni šmarski učitelj Jurkovič učiteljsko društvo, katero hoče osnovati na poziv štajerske duhovščine in njenega glasila »Slov. Gospodarja«. — Jurkovič piše včasih in včasih kakšno veliko, belo pismo, potrka ž njim včasih in včasih pri tem in onem učitelju, raztresa na tak način včasih in včasih svoje slepe ideje med svet:

a se mnogokrat blamira. Ne bodite sitni, g. Jurkovič! Med slovenskim učitelstvom pač ne bode te našli nemirojubnih, nekatiških učiteljev. Ne smete misliti, da je tisti bojevit, ki se peha za svobodo in otrseneje klerikalnega nazadnjaškega duha. Ali, da tisti ni katolik, ki ne trobi v rog naših duhovnov! Morda pa mi ne tolmačimo prav pomena Vaših besed in mišljenja udov Vašega društva! Najbrž vidite Vi v Vaši bodoči »zvezi« člane, ki pometajo cerkve, hodijo zato po berje, ker med mašo pritiskajo na orgle, agitujejo pri državnoborskih volitvah na Štajerskem za Žičkarja, na Kranjskem pa za Šusteršiča itd.! Takih miroljubnih katoliških učiteljev(ice) — imenujejo se Slomškarji — je na Štajerskem ravno za eno trirazrednico. Pa tri lastavice še ne prineso pomladi. Vaša ideja in »zveza« bo ostala glas upijočega v puščavi!

— **Baron Morsey — jezuit.** V ponedeljek je imela »bratovščina arhangelja Mihaela« na Dunaju občni zbor. Tudi ljubljene mariborskih klerikalcev, poslanec baron Morsey, je med temi arhangelji. Povzel je tudi besedo ter izjavil: »Mi katoliki nočemo delati nobeni vladi, najmanj pa še avstrijski kakih težkoč; toda ne pustimo si vzeti pravice, govoriti pri rimskem vprašanju. Papež, cerkveni višji poglavar katoliške cerkve mora biti obenem posvetni vladar; cerkvena država mora obstati. Svoj govor je zaključil z vzklikom: »Na pravem potu smo, ako smo tam, kjer so jezuiti!« — Sedaj pa je »arhangelj« Morsey lahko brez skrbi, a ta ga ni dal, ker ga ni imel, vsled tega so planili pijani dijaki nanj. Grozili so tudi nekemu fjakarju, ta pa se je urno odpeljal in obvestil druge redarje o tem dogodku. Surove mladeniče, ki se znajo le sabljati in razgrajati, so zaprli; dva so dobili na kolodvoru, baš ko sta se hotela odpeljati in uiti. Nemška kultura poganja čudne cvetove!

— **Vrhunec nesramnosti!** Omenili smo že svoječasno, da je izdal »pedagog« Meierl »Navod za pripravo učiteljem pri pouku domoznanstva«. Ta brošura kaže ne le skrajne nevednosti, temuč tudi cele nesramnosti napram Slovincem. Tukaj se med drugim trdi, da so Slovenci narod samih hlapcev in dekel, ki še vedno govore neki (?) Nemcem neumljivi jezik (!!) se hranijo samo z ajdovimi in koruznimi žganci. Upali smo, da se deželna naučna uprava oglasi proti tako nesramnemu pamfletu, ki bi naj bil namenjen poučnim namenom. Toda baš nasprotno se je zgodilo. Deželni šolski svet štajerski je z odlokom z dne 3. oktobra 1901 priporočil okrajnim šolskim svetom tudi na Spodnjem Štajerskem, naj kupujejo omenjeno brošuro za svoje in učiteljske knjižnice, a isto so storili tudi okrajni šolski sveti na krajne šolske svete glede njihovih knjižnic. Ali res ni pomoči proti tolikemu javnemu zasramovanju naše narodnosti?

— **Hrvatska gimnazija v Pazinu.** Na notico pod tem naslovom nam je sedanjí začasni ravnatelj tega zavoda g. dr. Makso Šošarić poslal pismo, iz katerega zgolj iz prijaznosti priobčimo dve trditvi: 1. da je soproga g. dr. Šošarića Moravanka, 2. da se ni nikdar izrazila, da mrzi hrvatski jezik, pač pa da jo je neki mladi doktor in hrvatski patrijot koj prvi dan v Pazinu v neki družbi radi nemščine na prost način razžalil.

— **II. bataljon belgijskega pešpolka** se je danes zjutraj ob šestih vrnil iz Trsta, kamor je bil poslan radi ondotnih nemirov, v Ljubljano. Zdaj je še jeden bataljon Belgijcev v Trstu, a tudi ta se vrne v kratkem.

— **Vojaški nabor.** Na današnji vojaški nabor je prišlo 173 mladeničev. V vojaške potrjenih je bilo 66 (izmed teh 13 v nadomestno rezervo.)

— **Jajca razmetale** stojnice je neki fant branjevcu Josipu Goršetu v Bohoričevih ulicah. Stori je to v razposajenosti pred vojaškim naborom. Za 6 kron je ležalo ubitih jajc na ulicah. Fanta so zaprli.

— **Ogenj v dimniku.** Danes popoldne vnele so se bile v dimniku Polončnikove hiše na sv. Petra cesti saje. Ogenj se je takoj zadušil. Na lice mesta se je pripeljala tudi požarna bramba, pa ni imela prilike stopiti v akcijo.

— **Slabo je naletel.** Delavec A. Š. je razgrajal in preklinjal po Karolinski zemlji. Njegov prijatelj Z. ga je vsled tega posvaril. To pa je prvega razjezilo in je udaril Z.-a. z neko vejo po glavi, da mu je prebil klobuk in ga na glavi precej ranil.

— **Mrtvoud** je zadel danes popoldne v Rožnih ulicah posestnika Franceta Ruparja iz Studenca št. 122. Bil je takoj mrtev.

— **Z nožem napadel** je hlapec Jakob Sedej v Prečnih ulicah št. 4 svojega sohlapca Franceta Verstovška. Le-ta pa je bil močnejši in je Sedeja vrgel na tla in ga pretepel.

— **Tihotapstvo.** Delavec I. V. iz Spodnje Šiške je hotel 15 kg špeha v vreči utihotapiti v mesto, pa so ga za tobačno tovarno zasačili.

— **Najnovejše novice.** Družbo poneverjalcev javnih listin so prijeli v Pragi. Družba je preskrbovala plemstvo celo visokim uradnikom za svote od 6000 do 30.000 gld. Diplome o plemstvu so bile pristne. — Brzjav s pisanimi črkami so poskušali med Parizom in Lyonom. Poskusi so se dobro obnesli ter je pisava popolnoma natančno odtisnjena. — Legar vsled lakote je začel razsajati v nekaterih okrožjih južne Rusije. Umrlo je že nad 100 oseb. — Strelni poskusi z novim kanonom so se vršili včeraj v Škodovi tovarni v Plznu v navzočnosti mnogih topničarskih višjih častnikov.

— **Surovost nemških dijakov.** V Gradcu so napadli v nedeljo ob treh zjutraj pijani dijaki redarja Achatza ter so ga bili in suvali, da so mu zlomili dve rebri in so ga sploh tako nevarno ranili, da je njegovo življenje v nevarnosti. Povod temu pretepu je bil sledeči: neki dijak je prosil redarja ognja, a ta ga ni dal, ker ga ni imel, vsled tega so planili pijani dijaki nanj. Grozili so tudi nekemu fjakarju, ta pa se je urno odpeljal in obvestil druge redarje o tem dogodku. Surove mladeniče, ki se znajo le sabljati in razgrajati, so zaprli; dva so dobili na kolodvoru, baš ko sta se hotela odpeljati in uiti. Nemška kultura poganja čudne cvetove!

— **O + dru Holubu.** Iz zanesljivega vira se piše, da so vesti o tem, da se Holubovo zdravje boljša, dajali v časnike njegovi zdravniki, da si sami in Holubova soproga bili prepričani, da mu ni možno pomagati. Holub je namreč vedno še čital dopise in časnike ter se veselil, kadar je izvedel iz časnikov, da ima še upanje na ozdravitev. — Neki njegov prijatelj iz Lotaringije pa je slišal po pomoti že o božičnih praznikih o njegovi smrti in je izrazil Holubovi soprogi svoje sožalje. Holub mu je napisal sam odgovor, kateri je šaljivo datiral iz neba. — Doktor Holub je jako ljubil živali. Na svojih potovanjih po Afriki ni dovolil več živali streljati, nego je potreboval za živež in za svoje zbirke. Samega je to bolelo, ko je pripovedoval, kako Mašukulumbi pobijajo svojo govedo. Vbodejo volu sulico v bok ter ga pusté tako dolgo v bolečinah begati, dokler žival ne pogine. »In v Afriki je domača žival človeku tako prikupljiva, dobrikava«, je navadno dejal dr. Holub.

— **50letnica Gogoljeve smrti.** Na Ruskem se delajo velikanske priprave v proslavo 50letnice Gogoljeve smrti. Gogoljeve satire so začele boj za duševni napredek in svobodne reforme na Ruskem, katere je uvedel Aleksander II. Turgenjev je moral radi simpatičnega nekrologa ob Gogoljevi smrti v ječo, danes pa se pripravlja tudi oficialna Rusija na proslavo nekdanjega svojega nasprotnika. V vseh večjih mestih se počasti spomin genialnega pesnika in pisatelja »Revizorja« ter »Mrtvih duš«. Tempora mutantur... tudi na Ruskem.

— **„Bog ohrani!“** Radi avstrijske himne se je napisala že cela biblioteka. Dokazuje se, da je vzel Hayden motiv iz narodnih pesmij. Ogrji trdijo, da je posneta himna po njihovi popevki, Holandci imajo več sličnih, a tudi Čehi in Hrvatje trdijo, da je himna kopija njih narodne pesmice.

— **Prijatelj Burov.** Na Dunaju pogrešajo od 1. t. m. 17letnega praktikanta Rudolfa Hackerja, ki misli baje iti z nekim svojim prijateljem Burom na pomoč.

— **Ponesrečeni ministrski predsednik.** Waldeck Rousseau se je peljal te dni zvečer po svojo soprogo v opero. Na potu pa je kočija zašla na tir električne železnice in vlak se je zaletel v ministrov voz. Minister se je ranil na obrazu, rokah in na plečih. Ministrov nečak je ostal nepoškodovan. Waldeck-

Rousseau pa ozdravi v kratkem, dási so se mračnjaki njegove smrti že veselili.

— **Ženske apotekarice.** Ogrski naučni minister je izdal naredbo, ki dovoljuje damam, da postanejo lekarnarice, ako dovrše VI. razred realnega gimnazija in običajne študije na vseučilišču.

Društva.

— **I. društvo hišnih posestnikov v Ljubljani** ima v petek, dne 7. marca t. l. ob 7. uri zvečer v veliki dvorani »Mestnega doma« izvanredni občni zbor. Dnevni red: 1. Volitev petih članov s posvetovalnim glasom pri sejah mestnega magistrata glede potresnega posojila. 2. Prememba pravil. Po zboru sledi predavanje arhitekta in inženirja gospoda dr. A. Trummelr. 1. O škodah pri novih stavbah, sosebno glede na našo stavbeno dobo po potresu in njih vzrokih. 2. Navodila, kako naj postopa posestnik, kadar si hoče zidati novo hišo.

— **Izredni občni zbor meščanske godbe** vršil se bode v soboto dne 8. t. m. ob 8. uri zvečer v pivarni g. Hafnerja. Dnevni red: 1. Poročilo o sedanjem stanju meščanske godbe. 2. Razgovor o razpustu društva. Ker bode ta občni zbor za meščansko godbo velevažnega pomena, je želeli, da se p. t. člani množestvilno zbora udeležijo.

— **Splošno slovensko žensko društvo** priredi v nedeljo dne 9. t. m. ob 5. uri popoldne običajni čaj. Predaval bo gospa Minka Govekarjeva.

— **Redni občni zbor kluba slov. biciklistov „Ljubljana“**, ki se je vršil v soboto, dne 22. februarja t. l., je bil razmeroma dobro obiskan. Iz obširno in jasno sestavljenega tajnikovega (Gombač) in blagajnikovega (Gogala) poročila posnamemo, da šteje sedaj klub 93 članov; da se je priredila lanske leto ena narodna dirka na korist pogorelcem v Kropi, katerim se je poslalo, sicer ne čistega dobička, marveč po dirki potom nabiralne pole med klubovimi člani nabitih 126—K; da se je življenje na dirkališču jako povečalo vsled naprave novih »Lawn-Tennis« prostorov, kjer so iskali zabavo posebno oni krogi, katerim je minulo veselje do kolesarjenja; da se je klub oficijalno udeležil izleta in slavnosti prirejene na čast iz Prage došlim kolesaricam in kolesarjem in končno da odbor ni prirejal drugih oficijalnih izletov in zabav radi tega, ker se je postavil na strogo gospodarsko stališče, da kolikor možno sanira klubove finančialne razmere. To se mu je tudi zadovoljivo posrečilo. Iz blagajniškega stanja je razvidno, da, ko se klub prihodnje leto otrese še najemnine za dirkališče, kar je sedaj za klub pravi Damoklejev meč, se bode mogel prosteje gibati in si dovoliti raznih zabav, katerih se sedaj v klubu močno pogreša. Zeleti bi bilo le, da ostanejo vsi dosedanjí člani tudi v bodoče zvesti klubovi podporniki, ter da skušajo po možnosti še drugih članov pridobiti. Obe poročili sta se vzeli odobruje na znanje. V novi odbor so bili voljeni: Gosp. dr. Ivan Jenko per acclamationem predsednikom; dalje gg. magister farmacije Ivo Devdič; c. kr. fin. blag. oficijal Janko Gogala; dež. potov. učitelj Fr. Gombač; c. kr. sodnijski tajnik Ivan Kavčnik; mag. farm. Ernst Koželj; c. kr. sodnik v p. Feliks Staré; c. kr. finančne prokurature koncipist dr. Hubert Souvan in c. kr. nadinžener v pokajo Fran Žužek. Dne 28. p. m. se je novoizvoljeni odbor naslednje sestavil: Gg. dr. Ivan Jenko, predsednik; Fr. Žužek, podpredsednik; Iv. Gogala, tajnik; E. Koželj, blagajnik; Iv. Devdič in Fr. Gombač, rednika; Iv. Kavčnik, dr. Souvan in F. Staré, odborniki.

— **Telovadno društvo „Sokol“ v Postojni** ustanovil je začetkom t. l. svoj tamburaški mešani zbor, kateri sedaj prav izvrstno uspeva pod vodstvom kapelnika g. L. Kubišta. Prvi koncert se priredi dne 16. t. m., kateri bo spojen s petjem in nekaterimi šaljivimi prizori itd. v hotelu »Ribnik«. Vabijo se tem potom vsi Sokoli kakor tudi prijatelji društva in godbe, kateri hočejo uživati ta večer gotovo izvrstno zabavo, da prihite polnoštevilno k temu prvemu koncertu.

— **Politično društvo „Sloga“ v Ormožu** ima dne 16. marca dopoldne v dvorani okrajnega zastopa svoj občni zbor.

— **Celjsko pevsko društvo** priredi v »Narodnem domu« v Celju dne 9. marca predstavo »Rokovnjačev«.

— **Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo**, ki se zadnjič ni zbralo v dovoljnem številu, zbora po istem vspredu 19. t. m. ob 10 dopoldne v Šmarji.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 6. marca. V današnji seji poslanske zbornice je Schönerer interpeliral, kakšen je delokrog ministrov dr. Rezka in Pietaka in če hoče Korber nasvetovati, da se imenuje tudi poseben nemški minister, ki bo branil

nemške pravice in interese. Tudi je Schönerer vprašal ministrskega predsednika, če hoče poskrbeti, da se Galiska izloči iz Cislitanske. Je pač šaljivec, ta Schönerer! — Zbornica nadaljuje sedaj proračunsko razpravo, za katero je pa jako malo zanimanja. Bržčas se še danes popoldne začne razprava o izjemnem stanju v Trstu. Contra so oglašeni Lahi in socialisti, pro pa krščanski socialci Fink.

Dunaj 6. marca. Vsenemški klub je sporočil dr. Funkeju, da konference nemških klubovih načelnikov ne smatra za primerni forum, kjer bi se mogle nemške stranke dogovoriti za stran skupne akcije glede nemškega državnega jezika.

Dunaj 6. marca. Cesar je ministrskemu predsedniku Szellu v posebni avdienci izročil veliki križec reda sv. Štefana.

Dunaj 6. marca. Ministrski predsednik Körber se odpelje danes v Budimpešto, kjer ostane do nedelje. Uzrok potovanju je skupni carinski tarif.

Dunaj 6. marca. Zdaj se je izvedelo, da je avstrijski zastopnik na bruseljski konferenci zastran sladkorja predlagal carino 7 frankov. Angleška je bila zadovoljna, podrla pa je to „dobra zaveznica“ Nemčija.

Dunaj 6. marca. Danes je tu v starosti 65 let umrl profesor dermatologije na tukajšnjem vseučilišču dvorni svetnik dr. Kaposy.

Belgrad 6. marca. V skupščini se je pojasnilo, da je Rade Alavantić s štirimi Nemci prišel iz sremske Mitrovice v Šabac z namenom, da provzroči revolucijo in prežene kralja. Srbski financarji so se mu res pridružili, misleč, da je srbski general, in tudi večina gasilcev je na njegov poziv šla z njim. Imel je pri sebi tiskane proklamacije, s katerih se naznanja, da je Alavantić prevzel diktaturo. Orožniški kapitan, ki je Alavantića ustrelil, se zove Atanasij Nikolić. V skupščini sta Stanko Petrović v imenu večine in Ljubomir Živković v imenu manjšine izrazila ogorčenje nad tem poskusom. Živković je udaril tudi proti Dunaju, češ, da je bila cela stvar organizirana na avstro-ogrskih tleh.

Berolin 6. marca. V deželnem zboru pruskem se je vnela velika razprava zastran wrzesenskih dogodkov.

Darila.

Upravištvu našega lista so poslali: Za podpore potrebno rodbno pesnika Jesenko: Gospica Vilma Gangl v Metliki 5 K, nabranih v veseli družbi. — Srčna hvala! Corrigendum: Za gorenji namen izkazano je včeraj po tiskovni pomoti samo 2 K. Pravilno je znesek 5 K.

Zahvala.

Vrta rodoljubka velecenjena gospa Matilda Sebenikarjeva na Rakeku in znani rodoljubni trgovec, velespoštovani gospod Alojzij Domicej v Zagorju na Pivki, sta blagovolila podariti knjižnici tukajšnjega narodnega bralnega društva prelepo zbirko krasnih slovenskih, oziroma hrvaških knjig. Za ta velikodušni dar se zahvaljuje podpisani odbor zgoraj imenovanih dobrotnikovoma najtopleje z željo in prošnjo, da bi ostala i nadalje naklonjena našemu društvu, ta njih prelepi zgled pa naj bi vspodbudil še druge, ki imajo kaj knjig na razpolago, k posnemanju.

Odbor narodnega bralnega društva v Zagorju na Pivki,
dne 5. marca. 1902.

Rud. Horvat,
t. č. predsednik,

Proti zobobolu in gnilobi zob
izborbo deluje dobro znana
antiseptična

Melousine ustna in zobna voda

katera utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.

1 steklenica z navodno 1 K.
Razpošilja se vsak dan z obratno pošto ne manj kot 2 steklenici.

Edina zaloga.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil, medic. mil, medicinalnih vin, specijalit, najfinjših parfumov, kirurških obvez, svežih mineralnih vod t. d. (549—1)

Dež. lekarna Milana Leustek-a
v Ljubljani, Resljeva cesta št. 1
poleg novozgrajenega Fran Jožefovega jubil. mostu.

Dež. gledališče v Ljubljani.

Štev. 78.

Dr. pr. 1187.

V petek, dne 7. marca 1902.

Drugič na slovenskem odru:

Nova velika romantična opera

Viljem Tell.

Velika romantična opera v treh dejanjih. Spisala Hip. Bis in Jony. Godbo složil Gioachino Rossini. Poslovenil Fr. Valentič. Režiser C. Vašiček. Kapelnik Bog. Tomáš.

Bigajnica se odpre ob 7. uri. — Začetek ob 7¹⁵ uri. — Koniec ob 10. uri. Pri predstavi sodeluje orkester al. c. in kr. polka Leopold II. št. 27.

Prihodnji predstavi bodeta v nedeljo, 9. marca. „Rokovnjaci“ in „Viljem Tell“.

Umri so v Ljubljani:

Dne 3. marca: Rozalija Tschurn, uradnikova vdova, 94 let, Kongreani trg št. 15, ostarelost. — Marija Tekavc, kurjačeva vdova, 72 let, Radeckega cesta št. 11, naduha.

Dne 4. marca: Anton Kožuh, gostaj, 79 let, Cegnarjeve ulice št. 12, naduha. — Josip Rebol, ključarskega pom. sin, 7 dni, Jenkove ulice št. 16, črevesni katar. — Alojzij Cepuder, postrežček, 45 let, Križevniške ulice št. 7, jetika.

V deželni bolnici:

Dne 2. marca: Marija Koprivec, kajžarjeva žena, 58 let, vnetje ledic.

Dunajska borza

dne 5. marca 1902.

Skupni državni dolg v notah	101 60
Skupni državni dolg v srebru	101 40
Avstrijska zlata renta	120 80
Avstrijska krona renta 4%	99 10
Ogrska zlata renta 4%	120 05
Ogrska krona renta 4%	97 45
Avstro-ogrski bančni delnice	1635 —
Kreditne delnice	699 50
London vista	24 —
Nemški državni bankovci za 100 mark	117 25
20 mark	23 44
20 frankov	19 08
Italijanski bankovci	93 25
C. kr. cekini	11 33

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m. Srednji zračni tlak 736.0 mm.

Marca	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
5.	9. zvečer	741.6	2.2	sl. sever	pol. oblač	0.0 mm.
6.	7. zjutraj	743.1	1.3	sl. vzvzh.	jasno	0.0 mm.
„	2. popol.	741.5	6.2	sl. al. zahod.	jasno	0.0 mm.

Srednja včerašnja temperatura 3.4°, normala: 1.9°.

Srčna zahvala

bodi vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so povodom smrti naše nepozabne matere, tašče oziroma stare matere, gospe

Marije Tekavc

izrekli svoje sožalje ter spremili blago pokojnice k večnemu počitku.

V Ljubljani, dne 6. marca 1902.

(543) **Žalujoči ostali.**

Neka prva trgovina s hmeljem

— išče spretnega —

zastopnika

ki je dobro vpeljan v ljubljanskih in tržaških pivovarnah, proti visoki proviziji.

Ponudbe z navedbo dosedanje delavnosti do 10. marca t. l. pod „Guter Verdienst“ na prodajalnice časnikov v Pragi, Příkopy (Graben) 33. (542)

Nizjeavstrijski Nizjeavstrijski

deželni zavarovalni zavodi.

V korist zavarovalnega varstva potrebnega prebivalstva je ustanovila **dežela Nizjeavstrijska zavarovalne zavode z bogatimi garancijskimi sredstvi** in naslednjim delokrogom, in sicer:

I. N. a. deželna zavarovalnica na življenje in rente.

Ta prevzema zavarovanja po vsej tostranski državni polovici na človeško življenje v najrazličnejših kombinacijah: za slučaj smrti, na doživetje, zavarovanje dot in rent, kakor tudi ljudska zavarovanja (poslednja tudi brez zdravniške preiskave); najkoristnejše starostno-invaliditetno zavarovanje s poljubnimi vlogami v oddelek rentna hranilnica.

II. N. a. deželna zavarovalnica zoper nezgode in poroštvo.

Ta prevzema zavarovanja zoper nezgode posamnikov, skupne ter nezgode na potovanjih, kakor tudi zavarovanja poroštvne dolžnosti. (533—2)

Zavarovalni pogoji ugodni. Premije nizke.

Brezpogojna varnost zjamčena že po značaju zavarovalnic kot javnih zavodov.

Sedež zavodov:

Dunaj, I., Löwelstrasse 14-16.

Pojasnila in posredovanje zavarovanj za Spod. Štajersko, Kranjsko in Primorsko:

Gradec, II., Naglergasse 78.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša ljubljena soproga, oziroma mati, sestričina in teta

Ana Šarc roj. Jerina

hišna posestnica in gostilničarica

v sredo, dne 5. marca, ob 8. uri zvečer, v 40. letu svoje dobe mirno v Gospodu zasopala.

Pogreb drage rajnice bude v petek, dne 7. marca t. l., ob 1¹⁵ uri popoldne iz hiše žalosti na Karlovski cesti št. 19 na pokopališče k sv. Kristofu. Sv. maše posmrtnice brale se bodo v župni cerkvi sv. Jakoba.

Nepozabno pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin.

V Ljubljani, dne 6. marca 1902.

Lovro Šarc

soprog.

Frančiška in Mici

hčeri.

(544)

Semena

domače detelje, lucernske detelje, gorenjske repe, pese in korenja, trave in sočivja,

iz pravih virov, priporoča trdka

Edmund Kavčič

v Ljubljani, Prešernove ulice, nasproti glavne pošte. (415—17)

Mejnaredna panorama.

V posloplju meščanske bolnice.

Vstop s sadnega trga. Pogačarjev trg.

Ljubljanska umetniška razstava I. vrste.

Fotoplastično potovanje po celem svetu v polni istini.

Samo še tri dni.
Danes v četrtek, jutri v petek in v soboto, 8. marca:

Senzačna razstava.

Velezanimiva

burska vojna

Otvorjeno vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, od 9. ure zjutraj do 9. ure zvečer. (539)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 58 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vane, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago, (direktni voz I. in II. razreda), Lipsko, Dunaj via Amstetten. — Ob 10. uri zvečer osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda.) — Proga v Novo mesto iz v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj, ob 1. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 55 m zvečer. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Solnograda, Linc, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, (Monakovo-Trst direktni vozovi I. in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 15 m popoldne osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Prage, (direktni vozovi I. in II. razreda), Budejevic, Solnograda, Linc, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta Zella ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubna, Celovca, Št. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 3. uri in 44 m zjutraj, ob 2. uri 32 m popoldne in ob 8. uri 35 m zvečer. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer, ob 10. uri 25 m le ob nedeljah in praznikih v oktobru, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 8 m popoldne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. (1)

Učenca

sprejme v trgovino mešanega blaga
Franč Zirc v Trebnjem.

Nova hiša

z nekoliko posestva, pripravna za vsako obrt, je pod ugodnimi plačilnimi pogoji
na prodaj. (522—2)
Več pri upravištvu »Slov. Naroda«.

Učenec

zmožen slovenskega in nemškega jezika v govoru, se sprejme takoj pri fotografu D. Rovšeku
Kolodvorske ulice št. 34 a. 526—2

Na prodaj je

majhno posestvo

(za K 6000) v Laškem trgu (Markt Tüffer).
Več pove gospa Oisterscheg v Laškem trgu. (335—9)

Učenec

zmožen slovenskega in nemškega jezika in s primerno šolsko izobrazbo, se sprejme v trgovino z manufakturnim blagom pri J. Šket-u v Ilir. Bistrici, Notranjsko.

Poštna in brzojavna upraviteljica

sprejme se takoj.

Ponudbe poštnemu uradu v Senožcah. (538—2)

Mlad gospod išče s 1. aprilom t. l.

mehlovano mesečno sobo

s separatnim vhodom. Želi se bolj na periferiji mesta.

Ponudbe pod šifro „Milanov“ poste restante Ljubljana. (540—1)

Dr. Henrik Tuma

odvetnik v Gorici (528—3)

išče solicatorja.

Ponudbe naravnost na pisarno.